

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL* tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.


Ebru GÜNAY

Mardin Milletvekili

15 Mayıs 1932'de Celadet Alî Bedirxan öncülüğünde Suriye'nin başkenti Şam'da yayınlanan *Hawar* Dergisi ile Kürtçe harfler latinize edilmiştir. Kürtçe harflerin latinize edilmesi Kürt Harf Devrimi niteliğinde olmuş, 2006 yılından bu yana da, 15 Mayıs günü Kürt Dil Bayramı olarak sahiplenilmiştir ve Kürtler her yıl 15 Mayıs'ı Kürt Dil Bayramı olarak kutlamaktadırlar.

Dil bir iletişim aracı olmasının yanı sıra, bir kültürün de taşıyıcısıdır. Bu nedenle kültürün gelişip serpilmesi dilin kullanımıyla doğrudan bağlantılıdır. Dil, eğitimde kullanıldığı ölçüde sürekli olarak kendini yenileyebilir, hayatın her alanında meydana gelen değişimlere kendini uyarlayabilir, yeni kavramlar bulur, diğer dillerle etkileşime girer ve giderek daha zengin bir içeriğe kavuşur. Buna karşılık eğitimde ve kamusal alanda kullanılması yasaklanan bir dil, gündelik yaşama hapsolür ve gün geçtikçe zayıflayıp yoksullaşır. Bugün Kürtçe böyle bir tehlike ile karşı karşıyadır ve bu tehlikeyi bertaraf etmenin yolu, Kürtçenin eğitimde kullanılmasını sağlamaktan geçmektedir. Türkiye'nin taraf olduğu birçok sözleşme, anadilinin eğitimde kullanılmasını öngörmekte ve eğitimde dile dayalı bir ayrımcılığı reddetmektedir. Kürtçenin eğitimde kullanılması, Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri olan Kürt meselesinin çözümüne de pozitif bir katkı yapacaktır.

Ancak Kürtçe, Türkiye Cumhuriyet tarihinden bugüne değin sürekli baskıların ve yasakların hedefi olmuştur. Türkiye'de Kürt dili anayasal güvenceye kavuşturulmamış ve Kürtçenin geliştirilmesi için gerekli tedbirler Devlet tarafından alınmamıştır. Kürtçe anadilde

eğitimin halen yasak olmasının yanı sıra OHAL döneminde Kürtçe eğitim veren onlarca okul kapatılmış, KHK'lerle birlikte Kürtçe dil çalışmaları engellenmiş, aralarında Kürt dilini, kültürünü ve edebiyatını araştıran ilk Kürt kurumlarından biri olan İstanbul Kürt Enstitüsü'nün kapısına mühür vurulmuş ve benzer şekilde, merkezi Diyarbakır'da bulunan Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği KURDİ-DER'in 37 şubesi ile beraber, Diyarbakır'da yüzlerce çocuğa anadilinde eğitim veren Ferzad Kemanger ilkokulu, Kürtçe eğitim veren belediyelere bağlı kreş ve gündüz bakımevleri ve Ehmedê Xanî Akademisi, Kürt Yazarlar Derneği kapatılmış, Kürtçe yayın yapan tek gazete olan Azadiya Welat Gazetesi ve Kürtçe yayın yapan Tiroj dergisi kapatılmış, Kürtçe yayın yapan Özgür Gün Tv, Denge Tv, Jiyan Tv, Van Tv kapatılmıştır. Ehmedê Xanî, Mehmed Uzun gibi ünlü Kürt düşünürlerinin adını taşıyan anıtlar yok edilmiş ve parklardan isimleri silinmiştir. Kürtçe tabelalar, sokak, cadde ve park isimleri silinmiştir. TBMM kürsüsünde Kürtçe konuşan millevekillerinin konuşmaları kayıtlara "bilinmeyen dil" olarak geçmiş, Dünya Anadili Günü'nde 22 milletvekilinin TBMM'ye, Kurmancî, Zazakî, Türkçe, Arapça ve Süryanice olarak verdiği önergelerden Türkçe olanlar kabul edilirken, Kurmancî, Zazakî, Arapça ve Süryanice hazırlanan iki dilli önergeler Meclis Başkanlığınca işleme dahi alınmayarak iade edilmiştir. Mezar taşlarında Kürtçe yazılar olmasından kaynaklı mezarlar tahrip edilmiş, ismi Kürtçe olan bir öğrencinin ders notlarının sisteme girişi engellenmiştir.

Ayrıca kayıt dışı ve güvencesiz sektörlerde çalışan emekçilerin yarısından fazlasının Kürt yurttaşlardan olduğu bilinen bir gerçektir. Tarım, inşaat, tekstil gibi kayıt dışı ve güvencesiz sektörlerde ucuz iş gücü olarak çalışmak zorunda kalan Kürt emekçiler kendi aralarında anadilleri olan Kürtçeyi konuştuklarında nefret saldırılarına maruz kalmaktadırlar Kürtçe konuştuğu için insanlar toplu taşıma araçlarında, şantiyelerde, çarşı merkezlerinde, yaşadıkları mahallelerde mevsimlik olarak çalıştıkları tarlalarda ve kamu kuruluşlarında saldırıların hedefi haline getirilip linç edilmiş, hatta öldürülmüşlerdir.

Bu kapsamda;

1. Cezaevlerinde Kürtçe yayınlar neden mahpuslara teslim edilmemektedir?
2. Bir çok cezaevinde açık ve kapalı görüşlerde Kürtçe konuşulmasına izin verilmediğine dair basına ve kamuoyuna yansıyan binlerce haber ve iddia mevcuttur. Kürtçe

konusmak yasak mıdır? Yasak değilse Kürtçe konuşmayı fiili olarak engelleyen cezaevi yönetimi ve personelleri hakkında herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?

3. Cezaevlerinden Kürtçe konuşma ve yazma üzerindeki baskı ve yasaklara dair Bakanlığınıza ulaşmış kaç şikayet başvurusu bulunmaktadır? Kaç cezaevi yönetimi ve personeline bu kapsamda soruşturma açılmıştır? Açılan soruşturmanın yıllara göre dağılımı nedir?

4. Özellikle Silivri ve Bursa Cezaevlerinde Kürtçe yayın yapan Xwebûn Gazetesi'nin mahpuslara teslim edilmemesinin gerekçesi nedir? Cezaevleri Okuma komisyonunun gazeteleri günlük okuyup teslim etmesi gerekirken aylarca bekletip mahpuslara teslim etmemesinin gerekçesi nedir?

5. Kürtçe mektup yazmak yasak mıdır? Hangi gerekçe ile mektuplarda Kürtçe yazılan yerlere sansür uygulanmaktadır? Kürtçe mektuplar neden mahpuslara teslim edilmemektedir?

6. Son 20 yılda Kürtçe konuştukları için kaç yurttaş linç ve nefret saldırılarına maruz kalmıştır? Bu saldırılar sonucu kaç yurttaş yaşamını yitirmiş kaçı kalıcı hasar ve yaralanmayla kurtulmuştur?

7. Son 20 yılda bu saldırıları gerçekleştiren kaç kişiye soruşturma açılmış ve bu kişilere ne gibi cezalar verilmiştir?

8. Son 20 yılda anadili olan Kürtçeyi konuştuğu için Kürt yurttaşlara nefret ve linç saldırılarında bulunan kişi sayısı kaçtır? Bu saldırıların yıllara ve illere göre dağılımı nedir?

9. Bu saldırıların artmasında hükümet yetkililerinin söylemlerinin ve siyasal sürecin etkisi nedir?